

ANALİZ

**Filistin'de Yahudilerin
dayatma zincirinin yeni bir halkası:**

YÜZYILIN PAZARLIĞI

Doç. Dr. Eldar Hasanoğlu

İSTANBUL

ESAM

EKONOMİK ve SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
مركز البحوث الاقتصادية والاجتماعية
CENTER FOR ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH

Dayatma zincirinin yeni bir halkası: Yüzyılın Pazarlığı

28 Ocak'ta ABD Başkanı Donald Trump Filistin İsrail çatışmasının halline yönelik önemli bir adım olacağını iddia ettiği planını açıklamıştır. 3 yıldır hazırlanmakta olup Ortadoğu Barış Planı olarak adlanan ve Beyaz Saray'da düzenlenen basın toplantısında deklere edilen bu sözde barış planı, ABD'nin İsrail'e desteğinin yeni bir açıklamasıdır. Körfez ülkelerinden BAE, Oman ve Bahreyn'in temsil olduğu, Türk gazetecilerin alınmadığı bu toplantıda taraf olarak İsrail'in uzatmalı başbakanı Benyamin Netanyahu bulunduğu halde Filistin'i temsil eden kimse bulunmamıştır. Planın açıklandığı ortam Trump ile Netanyahu'nun defalarca el sıkıştığı ve birbirinin sırtını sıvazladığı, alkışların ve ıslıkların eşlik ettiği bir ortam olması yönüyle basın açıklamasından ziyade bir parti havasında gerçekleşmiştir. İster Filistinlilerin, ister diğer Müslüman ülkelerin ciddi tepkisine yol açan bu plana sadece Müslümanların değil İsrail'deki "iki devletli" çözüm yanlısı politikacıların da tepki göstermeleri dikkate şayandır.

Tarihi ve ilmi gerçeklerle bağdaşmayan ve Filistinlilerin haklarının gaspı olan bu plan, zorlu günler geçiren Trump ve Netanyahu için siyasi ve hukuki destek sağlayacaktır. Filistin topraklarını İsrail'e peşkeş çekerek Yahudi lobisini arkasına alan Trump, hakkındaki soruşturmayı defetmede bunu kullanacağı kesindir. Nitekim açıklamanın zamanlaması Netanyahu için de önemli bir kazanç sağlamaktadır. Parlamento seçimleri için 2019 içerisinde girdiği iki seçimde hükümet kurmak için yeterli çoğunluğu toplayamayan, hakkında 3 farklı suçtan soruşturma açılması dolayısıyla itibar kaybeden Netanyahu için bu planın açıklanması, 2020'de gireceği tekrar seçimde oylarını arttırmak ve desteğini güçlendirmek, koalisyon kurarken rakip partileri köşeye sıkıştırmak için önemli bir imkândır. Dolayısıyla, uygulanma imkânı olmasa dahi bu planın şimdi açıklanması Trump ve Netanyahu'nun elinin güçlenmesini temin eden önemli bir araçtır.

İngilizce orijinalinde "Deal of the Century" diye nitelenen bu sözde barış planı, ilginç bir şekilde Türkçeye "Yüzyılın Anlaşması" olarak tercüme edilmiştir. Oysaki buradaki kilit kelime olan "deal" tabirinin açıklamanın mahiyetine uygun şekilde aktararak "Yüzyılın Pazarlığı" şeklinde Türkçeleştirilmesi daha uygundur. Nitekim açıklama yaparken Trump bunun kendi görüşü olduğunu defaatle ifade etmiştir. Yine, Filistin halkı ve yetkilileri de bu dayatmayı kabul etmeyeceklerini en yüksek sesle belirtmişlerdir. Filistin devlet başkanı Mahmud Abbas bu planı yüzyılın şamarı ve suikast planı olarak nitelemiş, planı kabul etmesi için Filistin'e teklif edilen 50 milyar dolara karşılık Filistinlilerin haklarının ve umutlarının satılık olmadığını belirtmiştir. Bölgeyi yeniden kaosa ve şiddete boğacak olan bu plan, gücün hukuk üzerindeki diktesinin en bariz örneğidir.

İşgalin ve gaspın dayatılması olan bu plan köktendinci mahiyette olup katı dini yaklaşımlardan beslenmektedir. Siyonist Yahudiler açısından bu plan Arz-ı Mevud yani İsrailoğulları'na vaat edilmiş topraklar üzerinde Yahudilerin egemenliğini sağlamaya yarayacaktır. Evanjelik Hıristiyanlar açısından da Mesih'in yeryüzüne tekrar gelişi () için atılması gereken önemli bir adımdır. Açıklama sırasında Trump'ın Yahudileri dünya halkları için bir ışık olarak nitelemesi, bağınaz zihniyetin yaklaşımını ortaya koymaktadır. Yahudilerin kutsal metinlerinden Yeşaya sifrinde (42:6, 49:6, 60:3) geçen bu niteleme, Dindar Siyonizm Hareketi'nin hayal ettiği teokratik devletin aslında değerler üzerinden cihan hâkimiyeti iddiasını yansıtmaktadır. Plana göre Müslümanların ilk kible Harem-i Şerif bölgesine girişinin

engellenmeyeceğinin garanti edilmesi ile birlikte burada Yahudilerin de ibadet etmesine imkân tanınması isteği, köktendinci Yahudilerin III. Mabedin inşası hayallerinin gerçekleşmesinde daha bir adım ilerleme anlamına gelmektedir.

Trump'ın her iki taraf için yararlı maddeler içerdiğini iddia ettiği bu plan, bu iddianın aksine, köktendinci Siyonist perspektiften hazırlanmıştır ve sadece İsrail'in çıkarlarını gözetmektedir. Trump bu plan ile çatışmanın duracağı, barış ve huzur getireceğini iddia etse de, içeriğinden görüldüğü üzere, bu plan tamamen İsrail yanlısıdır. Planın açıklandığı toplantının ardından ABD'nin İsrail başkonsolosu David Friedman'ın bir soruya cevaben ilhak konusunda İsrail'in serbest olduğunu belirtmesi, aslında ABD'nin İsrail'in işgal politikasını desteklediğini ortaya koymaktadır. Bu plan İsrail'in Batı Şeria'da yaptığı kanunsuz yerleşim birimlerini meşrulaştırdığı halde, anayurdundan sürülmüş yaklaşık 6 milyon Filistinli mültecinin geri dönüş hakkının olmadığını savunmasıyla Filistin halkının kendi vatanlarıyla bağını hiçe sayan, onları kendi topraklarından el çekmeye zorlayan insanlık dışı bir dayatmadır. Bu yüzden bölgede huzursuzluğu arttıracak olup, yetkililerin de açıkladığı üzere, Filistinliler tarafından kesinlikle kabul görmeyecektir.

Sözde barış planında Trump, Kudüs'ün bölünmez bir şekilde İsrail'in başkenti olacağını altını çizmiş ve 2017 Aralık ayında ABD başkonsolosluğunu Kudüs'e taşıma emrini verdiğine atıf yapmıştır. İsrail'in 1980'de çıkardığı Kudüs Yasası ve 2018'de çıkardığı İsrail Ulus Devleti Yasası'nda Kudüs'ün konumu ile paralel olan bu tutumu ile Trump, Uluslararası Hukuku çiğnemekten çekinmemiştir. Trump sadece İsrail'in çıkarlarını gözetmiş, bu sözde barış planını kabul etmeleri ve gereğinin yerine getirmeleri için Filistin'e 4 yıl süre vererek bunun onlar için son şans olduğunu söylemiş, onları uyarmıştır. Önceki ABD başkanları döneminde çatışmanın çözümü için gerçekleşen Camp David Sözleşmesi, Oslo Barış Süreci ve diğer girişimlerde Filistinli yöneticilerin ikna edilmesine gayret edildiği halde Trump bu geleneği kaba bir şekilde yıkmıştır.

Açıklamasında Filistinlilere hitap eden Trump onlarla pazarlık yaparak söz konusu planı kabul ettikleri takdirde Filistin devletinin tanınacağı, Doğu Kudüs'ün kenar mahallelerinden olan Ebu Dis'in başkent yapılacağı, mevcut arazisinin iki katına çıkarılacağı, Filistin'e uluslararası siyasi destek sağlayacağı, Filistin'e 50 milyar dolar miktarında nakit desteği gibi vaatlerde bulunmakta, buna karşılık silahsızlanmayı kabul etmeyi şart koşmuştur. Koşulan şartlarla bu planın Filistin'in "normal anlamda" devlet olacağını temin etmediği ortaya çıkmaktadır. Bu plan kendini savunmaktan yoksun bırakılmış, sınırları İsrail güvenlik güçlerinin kontrolüne bırakılmış, bir havaalanına sahip olma imkânı verilmeyen aciz bir Filistin devleti tasarlanmaktadır.

Bu plan bölgedeki sosyolojik yapıyı dikkate almayıp Filistin halkının iradesini hiçe saymasının yanı sıra İsrail'deki "iki devletli" çözümü savunan, azımsanmayacak sayıdaki Yahudi halk ve politikacıların da iradesine hiçe saymaktadır. Tarihi gerçeklere muhalif, uluslararası hukuk ilkelerine zıt, insani değerlerle uyuşmayan bu sözde barış planının bölgede istikrarı sağlaması imkânsızdır.